

Armata przeciwpancerna wz. 1936 Bofors

Nowoczesne armaty przeciwpancerne wz. 1936 znajdowały się na wyposażeniu polskich jednostek walczących we wrześniu 1939 r. Określenie Bofors pochodzi od nazwy szwedzkiego przedsiębiorstwa, w którym skonstruowano broń. W Polsce armaty były produkowane na podstawie licencji.

Armaty były wyposażone w skuteczne przyrządy celownicze. Jednocześnie były dość ciężkie, każda ważyła niemal 1000 kg. Jednak dzięki dwóm dużym kołom można było je z łatwością przemieszczać i zmieniać stanowisko. Dodatkowo maskowanie ułatwiała niska sylwetka urządzenia.

Do momentu wybuchu wojny polscy żołnierze uczyli się obsługi tej broni, która na początku wojny okazała się niezwykle skutecznym sprzętem w niszczeniu pojazdów pancernych przeciwnika. Jednak przewaga technologiczna i liczebna wroga była zbyt przytłaczająca.

Przodek do armaty przeciwpancernej wz. 1936 Bofors

To rodzaj wozu, który umożliwiał holowanie armaty przeciwpancernej przez trakcję konną. Służył także do przewożenia amunicji w skrzyniach. W specjalnej dodatkowej skrzyni, pełniącej też rolę podnóżka dla woźnicy, przewożono paszę dla koni, przybory i narzędzia służące do naprawy przodka. Woźnica powoził zaprzęgiem siedząc na siedzisku, zaś hak z tyłu pozwalał ciągnąć armatę. W jednostkach piechoty zaprzęg składał się z dwóch koni, zaś w jednostkach kawalerii z trzech, ponieważ kawaleria z założenia miała być formacją szybszą. Unikalny w skali kraju egzemplarz Muzeum Wojska w Białymstoku był używany przez żołnierzy piechoty, o czym świadczy system mocowań.

Przodek został skonstruowany przez Polaków. Szwedzi, jak i inni użytkownicy armaty przeciwpancernej Bofors, używali pojazdów mechanicznych do jej holowania.

Polska uniwersalna biedka amunicyjna wz. 1933

Biedką nazywano potocznie jednoosiowy wóz konny do przewozu amunicji. Obsługa szła obok wozu. Urządzenie używane było w formacjach piechoty. Określenie biedka wynika z faktu, że było to proste i tanie w produkcji urządzenie.

Z uwagi na materiały z jakich produkowano te wozy szanse, że zachowały się do naszych czasów są małe. W Polsce zachowało się zaledwie kilka egzemplarzy, przy czym należący do Muzeum Wojska w Białymstoku jest najbardziej kompletny pod względem liczby oryginalnych elementów.

**WIRTUALNA
EDUKACJA**

w Muzeum Wojska w Białymstoku

Polska łódź saperska

Stalowe łodzie saperskie przeznaczone były do przewożenia ludzi i materiałów oraz budowy przepraw mostowych. Jest to konstrukcja nitowa z lat dwudziestych XX w. Była wykorzystywana przez jednostki saperskie podczas wojny obronnej 1939 r.

Egzemplarz będący w zbiorach Muzeum Wojska w Białymstoku był w użyciu bojowym, o czym świadczą ślady po odłamkach. Po wojnie był używany w prywatnym gospodarstwie.

**WIRTUALNA
EDUKACJA**
w Muzeum Wojska w Białymstoku

Wóz z adaptacją łodziową

Była to nowoczesna konstrukcja mająca na celu zastąpienie starszych modeli w jednostkach saperskich. Skonstruowana została na bazie uniwersalnego podwozia. Po zmianie dyszla wóz stawał się przyczepą do samochodu ciężarowego. Model został wyposażony w koła gumowe, co przyczyniło się do przyspieszenia transportu.

Jest to jedyny taki zachowany obiekt w Polsce. W większości wypadków wozy uległy zniszczeniu podczas walk lub zostały rozgrabione przez prywatnych gospodarzy. Egzemplarz ze zbiorów Muzeum Wojska w Białymstoku został znaleziony właśnie w jednym z domostw, gdzie służył do celów gospodarczych.

**WIRTUALNA
EDUKACJA**
w Muzeum Wojska w Białymstoku

Przodek polskiej kuchni polowej wz. 1931

Przodek ma formę metalowej skrzyni osadzonej na stalowej ramie podwozia z parą drewnianych kół. Służył do holowania kuchni polowej, czyli paleniska oraz kotłów, w zaprzęgu konnym. Obsługa siedziała na siedzisku, zaś w skrzyni przewożone było wyposażenie służące do wykonywania posiłków, kosz w tylnej części służył do przewożenia paszy dla konia.

Jest to jeden z dwóch znanych w Polsce obiektów tego typu, przy czym ten jest jedynym kompletnym. Muzeum Wojska w Białymstoku prowadzi prace nad pozyskaniem kuchni polowej wz. 1931.

**WIRTUALNA
EDUKACJA**
w Muzeum Wojska w Białymstoku

Polska taczanka wz. 1936

Tym określeniem nazywano lekki i zwrotny wóz służący do przewozu ciężkiego karabinu maszynowego i jego obsługi. Ogień z taczanki mógł być prowadzony zarówno w czasie postoju, jak i marszu.

W jednostkach piechoty zaprzęg konny składał się z dwóch koni, zaś w jednostkach kawalerii z trzech koni. Konstrukcja jest dowodem na niedostatki polskiego wojska w zakresie zmotoryzowania. Egzemplarz ze zbiorów Muzeum Wojska w Białymstoku jest jednym z kilku zachowanych w Polsce.

**WIRTUALNA
EDUKACJA**
w Muzeum Wojska w Białymstoku

Karabin przeciwpancerny wz. 1935 „UR”

W związku z rozwojem pojazdów pancernych do jednostek polskich trafiły karabiny przeciwpancerne, po jednym w każdym plutonie strzelców. Mimo że wyglądały niepozornie, potrafiły przebić pancerz każdego ówczesnego czołgu. Dzięki długiej lufie karabin wystrzeliwał pociski z dużą prędkością.

Karabiny używane w wojnie obronnej 1939 r., przez żołnierzy wspomniane jako niewygodne i nieporęczne, okazały się bronią niezawodną. Nazwa UR związana jest z ochroną tajemnicy posiadania takiej broni przed obcym wywiadem. Oznaczano ją jako zwykle karabiny przeznaczone dla innego kraju – Urugwaju. Egzemplarz znajdujący się w zbiorach Muzeum Wojska w Białymstoku służył żołnierzom 10. Pułku Ułanów Litewskich.

Pistolet VIS wz. 1935

Jest to kultowa broń będąca ikoną polskiego przemysłu zbrojeniowego z okresu międzywojennego. Po kampanii wrześniowej Niemcy przejęli polską fabrykę i rozpoczęli produkcję pistoletów VIS na własne potrzeby. Produkowali ich dużo więcej, co sprawia, że zachowało się więcej egzemplarzy niemieckich niż polskich.

Broń była dobrze oceniana przez użytkowników i ekspertów, uznawano ją za jeden z najlepszych pistoletów swojego okresu. W zbiorach Muzeum Wojska w Białymstoku znajdują się egzemplarze produkcji polskiej, jak i niemieckiej.

**WIRTUALNA
EDUKACJA**
w Muzeum Wojska w Białymstoku

Znaki tożsamości wz. 1931

Polski znak tożsamości miał formę owalnej blaszki z otworami do zawieszania na sznurku. Na środku, na osi poprzecznej znajdowały się dwa podłużne otwory ułatwiające jej przełamanie na dwie części. Wybite dane właściciela, identyczne na obu połówkach, pozwalały na identyfikację poległych podczas walk żołnierzy.

Zamieszczone na stronie nieśmiertelniki pochodzą ze zbioru 108. sztuk odkrytych w jednym dołku w lesie w Czerwonym Borze przez lokalnego poszukiwacza. Najprawdopodobniej zostały porzucone przez żołnierzy, którzy zmuszeni byli do rozbrojenia się i wydostania z terenu zajętego przez wroga.

Opisy obiektów opracowane we współpracy z kustoszem Piotrem Karczewskim,
pracownikiem Muzeum Wojska w Białymstoku.

Kontakt: pkarczewski@mwb.com.pl

Muzeum Wojska w Białymstoku
ul. Jana Kilińskiego 7
15-089 Białystok

